

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

11 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Vlas Elena în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 octombrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Moraru Andrei Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 12.09.2018 – 02.11.2018;
2. instanța de apel: 23.11.2018 – 16.01.2019;
03.09.2019 – 30.10.2019;
3. instanța de recurs: 04.03.2019 – 01.08.2019;
13.12.2019 – 11.03.2020.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 02.11.2018, Moraru Andrei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 186 alin. (2) lit. c), d), 186 alin. (2) lit. c), d), 186 alin. (5) Cod penal și în baza acestor legi i-a fost stabilită pedeapsa, după cum urmează:

- în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal (cazul din 04.08.2018) - 2 ani închisoare;

- în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal (cazul din 05.08 spre 06.08.2018) -2 ani închisoare;

- în baza art. 186 alin. (5) Cod penal - 5 ani 4 luni închisoare.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i s-a stabilit pedeapsa de 5 ani 6 luni închisoare.

În baza art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, la pedeapsa stabilită s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată aplicată prin sentința Judecătorei Drochia din 04.10.2018 și definitiv i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 6 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

S-a dispus încasarea de la Moraru Andrei în beneficiul lui Cereteu Oleg a prejudiciului material în sumă de 2000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 5000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de Postovan Elena a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Instanța s-a expus asupra corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpatul Moraru Andrei la data de 04.08.2018, aproximativ la ora 14:00, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, a pătruns pe ascuns în gospodăria cet. Vacari Larisa, amplasată în s. Xxxxx r-nul Xxxxx, de unde a sustras doi viței cu vârsta de patru luni, cu costul de 3500 lei și respectiv 3000 lei, astfel cauzându-i ultimei o pagubă materială considerabilă în sumă totală de 6500 lei.

Tot el, în noaptea de 05 spre 06.08.2018, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, a pătruns în gospodăria cet. Cereteu Oleg, locuitor al s. Xxxxx r-nul Xxxxx, de unde a sustras în mod tainic motocicletă de model „Viper”, cu care a dispărut de la locul infracțiunii, cauzându-i proprietarului un prejudiciu material considerabil în sumă de 10000 lei.

Tot el, la data de 06.08.2018 aproximativ la ora 07:15, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin acces liber, a sustras automobilul de model „KIA Sportage” cu n/î xxxxx, care aparține cet. Postovan Elena, locuitoare a or. Drochia str. Constructorilor 3, cu costul de 501960,54 lei, automobil care era parcat în preajma magazinului „51”, de pe str. Independenței din or. Drochia, cu motorul pornit și ușile deschise, telefonul mobil de model „Samsung J3” cu costul de 2600 lei, cauzându-i astfel proprietarului un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă totală de 504560,54 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Drochia Marian Tomac, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care de la Moraru Andrei să fie încasate în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 1680 lei.

3.1. În argumentarea apelului a invocat, că de către instanța de judecată au fost ignorate prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală și solicitarea acuzatorului de stat cu privire la achitarea de către inculpat a cheltuielilor judiciare ale statului pentru efectuarea expertizei dactiloscopice în sumă totală 1680 lei.

A indicat, că instanța de judecată nu a luat în considerație prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează, că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

În contextul prevederilor art. 229 alin. (2) Cod procedură penală, există anumite excepții în ce privește plata cheltuielilor judiciare: Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

A concluzionat, că în așa mod, instanța de judecată a pronunțat o sentință contrară legii, care urmează a fi casată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 ianuarie 2019, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței și respingerea cerințelor procurorului de a încasa cheltuielile de judecată.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, la examinarea cauzei prima instanță a dat eficiență prevederilor art. art. 93-101, 26-27 Cod de procedură penală, a cercetat cauza multiaspectual, a dat apreciere probelor prezentate prin prisma pertinentei, concludenței și coroborării lor, în baza probelor acumulate just a reținut starea de fapt și de drept pe cauză, corect a încadrat acțiunile inculpatului Moraru Andrei în baza art. art. 186 alin. (2) lit. c), d), 186 alin. (2) lit. c), d), 186 alin. (5) Cod penal, fapt ce nu se contestă de părți, apelul fiind declarat în privința cheltuielilor judiciare.

La fel, instanța de apel a reținut că, cheltuielile suportate pentru efectuarea raportului de expertiză nu pot fi încasate de la inculpatul Moraru Andrei, deoarece sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar respectiva concluzie se întemeiază pe dispozițiile art. 227 Cod de procedură penală.

La fel, cu trimitere la prevederile art. 228 Cod de procedură penală coroborat la art. 229 Cod de procedură penală, instanța de apel a indicat că, în cauză, în cadrul urmăririi penale a fost efectuat raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/2-R-761 din 06.09.2018, pentru care statul a suportat cheltuieli în sumă de 1 680 lei, care a fost ordonat de către organul de urmărire penală, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Totodată, potrivit art. 100 alin. (2) Cod de procedură penală și art. 6 § 2 a Convenției, sarcina probațiunii e pusă în seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de „prezumția nevinovăției”, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul, că cheltuielile constatate în cadrul cauzei penale au fost îndeplinite pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală, ce la rândul său au determinat încadrarea juridică a faptei, acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, pusă în sarcina părții acuzării, instanța a considerat neîntemeiată solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală din contul inculpatului.

Totodată, faptul că instanța nu s-a expus în privința cheltuielilor judiciare în dispozitivul sentinței adoptate nu constituie temei de casare a sentinței, întrucât nu influențează legalitatea soluției adoptate. Mai mult, instanța s-a referit la chestiunea privind cheltuielile judiciare în partea motivată a sentinței, expunându-se în privința solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor judiciare.

5. Procurorul, în temeiul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

5.1. În motivarea cerințelor sale a invocat că, este neargumentată excluderea încasării din contul inculpatului Moraru Andrei în beneficiul bugetului de stat a cheltuielilor de judecată în sumă totală de 1 680 lei, deoarece cheltuielile pentru efectuarea expertizei dactiloscopice cu întocmirea raportului de expertiză judiciară nr.34/12/2-R-761 din 06.09.2018 a fost suportată doar în scop de a asigura buna desfășurare a procesului penal.

Astfel, expertiza dactiloscopică în speță a fost efectuată la cererea organului de urmărire penală în conformitate cu art.142 alin.(1) Cod de procedură penală.

Deci, sumele plătite sau care urmează a fi plătite experților pentru efectuare expertizei menționate, în conformitate cu pct.1) alin.(2) art.227 Cod procedură penală, constituie cheltuielile judiciare suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Totodată, a concretizat că, prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, alin. (2) al art. 142 Cod de procedură penală care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat.

Deci, reieșind din cele expuse, în speță sunt aplicabile doar dispozițiile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, or, alin. (3) art. 228 Cod de procedură penală, menționează strict și fără loc de interpretare, care sunt cheltuielile judiciare care vor fi compensate, unde sumele plătite experților pentru efectuare expertizei nu își găsesc

reflectare, deci, în asemenea circumstanțe instanța urma să dispună încasarea cheltuielilor din contul inculpatului și nu a statului.

Totodată, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că raportul de expertiză judiciară nr. 34/12/2-R-761 a fost întocmit la 06.09.2018, adică după abrogarea alin. (2) al art. 142 Cod de procedură penală.

Mai mult, instanță dispunând încasarea cheltuielilor judiciare din contul statului nu a verificat dacă cheltuielile solicitate ar influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea inculpatului, în sensul alin. (3) art. 229 Cod de procedură penală, ținând cont de faptul acesta este celibatar.

La fel, procurorul nu este de acord nici cu opinia instanței de apel că, cheltuielile efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate sunt trecute în contul statului deoarece nici o normă legală a Codului de procedură penală nu prevede expres acest fapt.

Astfel, a considerat că, instanța de apel nu a clarificat obiectiv, în comparație cu prima instanță, corectitudinea neîncasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Moraru Andrei în beneficiul bugetului de stat, adoptând o decizie neargumentată în această parte.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 01 august 2019, a fost admis recursul ordinar declarat de către procuror, casată decizia instanței de apel, în partea neîncasării cheltuielilor de judecată și dispusă rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

6.1. În motivarea soluției sale, instanța de recurs a indicat că, din conținutul recursului rezultă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de faptul că instanța de apel a menținut sentința prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la Moraru Andrei a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1 680 lei.

Instanța de recurs, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art. art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel că hotărârea atacată nu cuprinde întru totul motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs a atestat că, la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea expertizei judiciare, instanța de apel făcând trimitere la prevederile art. art. 227, 228, 229 Cod de procedură penală, a omis faptul că art. 227 alin. (2) pct. 5) Cod de

procedură penală, prevede că, cheltuielile judiciare cuprind și sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

La fel, instanța a ținut să menționeze că prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 40-47 art.108 din 09.02.2018), a fost abrogat alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată, se reține că alin. (1) art. 143 Cod de procedură penală, prevede cazurile când expertiza judiciară se dispune și se efectuează în mod obligatoriu, care în același timp corespunde situației din speță, deoarece pentru a stabili dacă amprentele ridicate de la locul infracțiunii sunt valabile și aparțin inculpatului Moraru Andrei, era necesară efectuarea unei expertize.

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a constatat că, aceasta dispunând menținerea sentinței prin care a fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1 680 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legislației procesual penale, adoptând o soluție pripită.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 octombrie 2019, a fost admis apelul declarat de către procuror, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în latura încasării cheltuielilor de judecată, după cum urmează:

S-a dispus încasarea din contul inculpatului Moraru Andrei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 1 680 lei.

În rest sentința a fost menținută.

7.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, verificând legalitatea verdictului contestat și temeinicia argumentelor formulate de apelant în raport cu materialele cauzei, ascultând pledoariile participanților la proces, a ajuns la concluzia de a admite apelul procurorului în procuratura raionului Drochia, Marin Tomac, a casa parțial sentința judecătorei Drochia sediul Central din 02.11.2018 în latura cheltuielilor judiciare și a adopta o nouă hotărâre.

Astfel, instanța de apel a constatat că procurorul în apelul depus solicită încasarea cheltuielilor judiciare în valoare de 1 680 lei. Analizând materialele cauzei penale instanța de apel a ajuns la concluzia privind admiterea argumentelor procurorului privind încasarea de la inculpatul Moraru Andrei a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei dactiloscopice nr. 34/12/2-R-761 din 06.09.2018, în sumă totală de 1 680 lei.

8. Avocatul Vlas Elena în numele inculpatului, în temeiul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

8.1. În motivarea cerințelor sale invocă că, decizia instanței de apel este neîntemeiată în latura încasării cheltuielilor judiciare în mărime de 1680 lei.

Instanța de apel a emis o decizie nefondată, ignorând prevederile legii.

Conform Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr. 68/14.04.2016 art. 75: Plata pentru serviciile de efectuare a expertizei judiciare (3) În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova.

Respectiva concluzie se întemeiază pe dispozițiile art. 100 alin. (1) Cod de procedură penală și art. 6 par. 2 CEDO, că sarcina probațiunii e pusă pe seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de „prezumția nevinovăției”, stipulate la art. 8 Cod de procedură penală.

Astfel, vreau să scot în evidență și prevederile art. 75 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Cod de procedură penală.

Ținând cont că, expertiza a fost ordonată de către organul de urmărire penală, ce la rândul său a determinat încadrarea juridică a faptei, acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, pusă în sarcina acuzării, consider că încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, a fost dispusă greșit de instanța de apel.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 7. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării

cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală.

Or, conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate.

În același timp, potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Astfel, instanța de apel just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, a statuat că, inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 186 alin. (2) lit. c), d); 186 alin. (2) lit. c), d); 186 alin. (5) Cod penal, iar pentru a stabili acest fapt a fost necesară efectuarea unor expertize specializate, costul cărora este justificat și probat, acestea urmând a fi încasate din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare, nefiind constatate temeiuri pentru a-l elibera de plata lor.

Mai mult, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 8. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Pe lângă aceasta, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct. 4.1. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul ordinar de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

10. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Vlas Elena în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 octombrie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Moraru Andrei Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **06 mai 2020**.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana